Na návšteve v RD Látky

Laznícka oblasť v okrese Detva je priam predurčená na ekologickú výrobu, chov oviec či kôz a vynikajúce mliečne produkty. V tomto malebnom kraji pôsobí aj klasické Roľnícke družstvo Látky. Široký záber podnikania v poľnohospodárstve, ale aj turizme dodáva družstvu stabilitu. O tú však pre meškajúce priame platby dnes prichádzajú. „Aj v roku 2021 - 2022 sme si prešli veľmi ťažkým a zložitým obdobím. V decembri 2021 nám pridelili žltú kartu a následne sme boli podrobení kontr

ole pôdy bez pridelených dotácií. Až po úspešnej kontrole nám boli dotácie opäť spustené, čo bolo 29. júna 2022," hovorí v rozhovore Anna Hrončeková, ktorá pôsobí na družstve 39 rokov a v pozícii predsedníčky 7. rok.

Čomu sa venuje váš podnik?

Náš poľnohospodársky záber je naozaj rozmanitý. Prevádzkujeme rastlinnú aj živočíšnu výrobu. Poskytujeme ubytovacie zariadenie so stravovaním a prevádzkujeme aj lyžiarsky vlek. Na ornej pôde pestujeme rozličné plodiny ako zemiaky, tritikale, raž a rôzne miešanky. Prevažne však hospodárime na trvalo trávnych porastoch a pasienkoch. Na nich pasieme ovce a hovädzí dobytok. Máme zhruba 1900 oviec a asi 400 kusov hovädzieho dobytka. Časť produkcie mlieka dodávame do neďalekej mliekarne a zhruba 500 litrov kravského a 250 litrov ovčieho mlieka denne sami spracovávame.

Čo vyrábate z mlieka?

Robíme rôzne syry a bryndzu. Všetko bio, pretože sme v ekológii. Našou pýchou sú krásne syrové torty na objednávku, ktoré sú dnes vyhľadávaným artiklom na svadobných stoloch a rôznych oslavách. Domáci a širšie okolie už vedia o našich kvalitných výrobkoch a veľkú reklamu nám robia aj chatári, ktorí nakupujú naše výrobky nie len pre seba, ale aj pre svojich známych. Dovolím si tvrdiť, že ich pozná takmer celé Slovensko. Nepreháňam, ak poviem, že idú na dračku. Tento záujem bol

rozhodujúcim faktorom, prečo sme sa rozhodli výrobu zmodernizovať a rozšíriť.

V areáli podniku sme videli rozostavanú budovu, bude to teda nová prevádzka?

Áno, v novej prevádzke by sme chceli spracovávať možno aj celú našu produkciu mlieka. Ako som už spomínala, o výrobky je veľký záujem. Rozhodli sme sa pre tento krok aj z toho dôvodu, že už dlhodobejšie nevieme uspokojiť stále narastajúci dopyt, pretože naše výrobky dodávame aj do viacerých obchodov napríklad do Zvolena a Hriňovej. Kalkuláciou do budúcnosti nám vyšlo, že investovaním do rozšírenia a modernizácie výroby by sme mali byť v zelených číslach. A samozrejme tým vytvoríme aj nové pracovné príležitosti.

Máte naozaj široký záber podnikania. Z ktorej oblasti máte hlavné prímy?

Z každého smeru prichádza nejaký úžitok, nedá sa povedať, ktorá oblasť je tým hlavným zdrojom príjmov. Máme to rozdelené tak, že ľudia, ktorí robia v lete v rastlinnej výrobe sa cez zimu venujú práci na svahu pri vleku. Prevádzkovanie lyžiarskeho svahu je však rovnako ako poľnohospodárstvo v dnešnej dobe lotéria. Už ani snehu nebýva toľko ako bývalo minulé roky. Máme aj umelé zasnežovanie, ale tam sme limitovaní elektrickou energiou. Ak prekročíme stanové limity, dostaneme pokutu. Potrebovali by sme vlastný transformátor, naň však nemáme finančné prostriedky. Okrem lyžiarskych výcvikov v zime, robíme aj tábory pre deti v lete. Navyše prevádzkovú budovu družstva poskytujeme aj na rôzne oslavy, plesy, svadby...

Ani výroba syrov nie je úplne najziskovejšia záležitosť. Takto však dávame prácu 5-6 ľuďom a hlavne, peniaze sú takpovediac ihneď po predaji výrobkov u nás na účte. Ak ide mlieko do mliekarne, faktúra má splatnosť 30 niekedy 40 dní.

Ten cash flow je pre vás teda veľmi dôležitý. Ako sa potom pozeráte na aktuálny problém s vyplácaním priamych platieb?

Každý to má ťažké, aj Pôdohospodárska platobná agentúra aj my poľnohospodári. Musíme však spolupracovať. Kontroly by sa určite mali robiť počas roka. Aj v roku 2021 - 2022 sme si prešli veľmi ťažkým a zložitým obdobím. V decembri 2021 nám pridelili žltú kartu a následne sme boli podrobení kontrole pôdy bez pridelených dotácií. Až po kontrole pôdy nám boli dotácie opäť spustené, čo bolo 29. júna 2022. Celé zimné a jarné obdobie sme boli bez finančnej podpory. A zima v našom regióne je oveľa dlhšia a studenšia. Vtedy nás podržala banka, inak by to asi dopadlo veľmi zle. Aj tento rok teda platby meškajú. Pominulé roky sme mali ekológiu v tomto čase už dávno vyplatenú, ale v tomto ešte nemáme. Tie peniaze nám jednoducho chýbajú.

V rámci systému duálneho vzdelávania ste sa nechali ocertifikovať, aby ste mohli spolupracovať so školou a vychovať si možno aj nových budúcich zamestnancov. Ako to teda máte s ľuďmi, je tu problém nájsť pracovnú silu?

Na konci minulého roka nám 7 ľudí odišlo do predčasného dôchodku. Bol to pre nás veľký šok, nie len preto, že sme prišli o kvalifikovaných a skúsených zamestnancov. Museli sme im vyplatiť odstupné za ich dlhoročnú svedomitú prácu. Pre nás to znamenalo nečakané zvýšené finančné výdavky. Túto situáciu sa nám však podarilo úspešne vyriešiť. Zamestnali sme však nejakých nových ľudí a navyšovali sme aj hodinovú mzdu, aby sme našich zamestnancov motivovali.

Deťom sa treba venovať a duálny systém vzdelávania je určite efektívny spôsob, ako prilákať a vychovať si mladých ľudí. Fungovalo to už aj v minulosti, preto by sa to mohlo uchytiť aj dnes.